

Stöd och omsorg vid funktionsnedsättning

Information om vilket stöd som finns för dig som har en funktionsnedsättning



Innehåll

Stöd för dig som har funktionsnedsättning	3
Hur gör jag för att ansöka om stöd och omsorg?	4
Stöd enligt socialtjänstlagen, SoL.....	5
Insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS....	9
Andra former av stöd	13
Hjälpmedel	15
Tillgänglig information och kommunikation	16
Funktionshinderspolitik.....	17
Dina synpunkter gör oss bättre.....	18



Stöd för dig som har en funktionsnedsättning

Umeå kommun arbetar för att du som har en funktionsnedsättning ska ha möjlighet att leva och bo självständigt. Du ska bo under trygga förhållanden och din integritet och rätt till självbestämmande ska respekteras.

Lagar som reglerar stödet

Vilket stöd du kan få regleras i lagarna socialtjänstlagen (SoL) och lagen om särskilt stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

Om du inte själv kan tillgodose dina behov eller få dem tillgodosedda på annat sätt kan du söka bistånd enligt SoL. För att få stöd enligt LSS ska du tillhöra någon av de personkretsar som lagen avser och ha behov av den insats du ansöker om.

Hur gör jag för att ansöka om stöd och omsorg?

Du kan göra din ansökan skriftligt eller muntligt:

- via Umeå kommuns webbplats umea.se/omsorg
- per telefon till socialtjänstens mottagningsenhet, telefon 090-16 10 02.
- skriva din egen ansökan och sända in den till: Socialtjänstens mottagningsenhet, Box 3045, 903 02 Umeå.
- i samband med att du träffar en handläggare.

Du kan alltid kontakta socialtjänstens mottagningsenhet för att få rådgivning och stöd om hur du ansöker.

Vad händer efter att jag gjort ansökan?

Beslut om stöd utifrån dina behov

När vi tagit emot din ansökan kommer en handläggare att göra en utredning och sedan fatta beslut om du, utifrån lagen, har rätt till det du ansöker om eller inte.

Hur lång tid det tar innan du får ett beslut beror på vad ansökan gäller och hur lång tid det tar för handläggaren att få in alla uppgifter som behövs för att kunna fatta ett beslut.

Om din ansökan går igenom lämnar handläggaren ett uppdrag till aktuell utförare, det vill säga den som ska genomföra din insats. Utföraren tar kontakt med dig för att planera hur stödet ska genomföras.

Överklaga beslut

Om du får avslag på det du ansökt om så får du ett skriftligt meddelande om detta. I beslutet står det varför du fått avslag och hur du gör om du vill överklaga.

Så behandlas dina uppgifter

Tystnadsplikt

Du skyddas av offentlighets- och sekretesslagen när du pratar med personal inom funktionshinderomsorgen. Det betyder att inga obehöriga får ta del av dina uppgifter eller av vad du berättar för personalen.

Behandling av personuppgifter

Funktionshinderomsorgen använder datasystem för att behandla personuppgifter. De uppgifter som behandlas är namn, personnummer och adress, utredningar och beslut i sociala ärenden, journalanteckningar, inkomstuppgifter. Om det behövs för utredning eller vårdändamål finns även uppgifter om din hälsa.

Dina personuppgifter och journalanteckningar skyddas också av dataskyddsförordningen, GDPR. Du har rätt att ta del av allt som skrivs om dig.

Stöd enligt socialtjänstlagen, SoL

Nedan beskriver vi exempel på vad det finns för stöd och omsorg som du kan söka utifrån socialtjänstlagen.

Matleverans

Om du har svårt att laga mat själv kan du beviljas hemleverans av färdiglagad mat. Du kan få hjälp från hemtjänsten med att värma maten.

Trygghetslarm

Om du känner dig otrygg hemma och du behöver hjälp snabbt kan du beviljas trygghetslarm. Du får då en larmknapp som sitter på en halskedja eller på ett armband. Om något händer kan du trycka på larmknappen och får då hjälp av personal från kommunens larmpatrull. Larmpatrullen finns tillgänglig dygnet runt.

Telefonservice

Att veta att någon hör av sig då och då kan göra att man känner sig mer trygg. Telefonservice innebär att personal från funktionshinderomsorgen ringer upp dig på överenskomna tider för att höra hur du har det eller för att bara prata en stund. Denna service är kostnadsfri och beviljas främst om du bor ensam.

Dagverksamhet

Dagverksamhet är till för dig som bor i eget hem, inte är yrkesverksam och som har behov av stöd för att få ditt behov av social samvaro och aktiviteter tillgodosett. Du kan också beviljas dagverksamhet om din närstående är i behov av avlösning.



Ledsagarservice

Ledsagarservice kan du få om du är isolerad inte på egen hand kan ta dig till vardagliga fritidsaktiviteter utanför hemmet. Servicen innebär att en person kommer hem till dig för att hjälpa dig till och från aktiviteten. Själva servicen är kostnadsfri, du betalar enbart för dina egna kostnader som kan uppkomma i samband med aktiviteten, till exempel bussbiljett, taxiresa, entrébiljett.



Hemtjänst

Du kan få hjälp i hemmet med sådant du inte klarar på egen hand. Det gäller hushållssysslor och personlig omvårdnad.

Förutom kommunens hemtjänst finns ett antal privata företag som kan utföra hemtjänsten. De är godkända av kommunen. Du får själv välja vem som ska utföra din hemtjänst. Din handläggare kan ge dig lite information om de olika utförarna. Du kan också läsa mer på www.umea.se/hemtjanst

Som alternativ till den kommunala och de privata hemtjänstutförarna så kan en närstående utföra hemtjänsten. Din närstående får ekonomisk ersättning för detta, så kallat anhängarvode. Din handläggare kan ge dig mer information om när detta kan bli aktuellt.

Avlösning i hemmet

Stödet fungerar som avlösning för din anhörige som hjälper dig i din vardag. Det innebär att personal från hemtjänsten kommer hem till dig och hjälper dig, medan din anhörige kan återhämta sig eller ta sig tid för egna aktiviteter.

Kontaktperson

En kontaktperson kan du få om du är isolerad och saknar anhörig eller umgänge. Kontaktpersonen träffar du regelbundet. Kontaktpersonen kan hjälpa dig att komma i kontakt med andra människor. Du och din kontaktperson kan umgås i och utanför ditt hem.

Särskilt boende

Om ditt behov av vård och omsorg är så omfattande att du inte längre kan bo kvar hemma kan ett särskilt boende bli aktuellt. Vilken typ av särskilt boende som kan vara aktuell för dig beror på hur ditt behov av stöd och omsorg ser ut.

Korttidsboende

Korttidsboende finns för att avlösa närstående i omvårdnadsarbetet.

Du vistas då på korttidsboendet vid något enstaka tillfälle eller mer regelbundet, beroende av hur behovet av stödet ser ut för dig och din anhörige.



Avgifter för stöd och omsorg enligt SoL

För en del stödinsatser betalar du en avgift medan andra är kostnadsfria. Avgiften beror på hur mycket stöd du har och på din inkomst. När avgiften beräknas tas hänsyn till att du ska ha pengar kvar för att täcka normala levnadskostnader och för att du ska kunna betala ditt boende.

Läs mer om avgifter på www.umea.se/omsorg

Insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS

Den som har vissa funktionsnedsättningar har vid behov rätt till stöd enligt LSS för att uppnå goda levnadsvillkor.

När du ansöker om insats enligt LSS sker prövningen i två steg. Först fastställs om du tillhör någon av personerkretsarna som lagen avser. Därefter prövas om du anses ha rätt till den insats som du ansöker om.

Personkrets 1: Personer med utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd.

Personkrets 2: Personer med betydande och bestående begåvningsmässig funktionsnedsättning efter hjärnskada i vuxen ålder som beror på yttre våld eller kroppslig sjukdom.

Personkrets 3: Personer med andra varaktiga fysiska eller psykiska funktionsnedsättningar som inte beror på normalt åldrande, om de är stora och förorsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd eller service.

Insatser enligt LSS

Följande tio insatser kan du söka enligt LSS:

1. Rådgivning och annat personligt stöd

Region Västerbotten ansvarar för insatsen och det är hos dem du ansöker om råd och stöd. Insatsen är ett särskilt expertstöd och ett komplement till de insatser som sjukvården erbjuder exempelvis i form av habilitering och rehabilitering. Det fungerar även som komplement för insatser enligt socialtjänstlagen.

De som arbetar med rådgivning och annat personligt stöd till exempel arbetsterapeut, kurator, psykolog, sjukgymnast/fysioterapeut, specialpedagog.

Läs mer på www.1177.se

2. Personlig assistans

Personlig assistans är ett personligt utformat stöd som kan ges till dig som på grund av stora och varaktiga funktionsnedsättningar behöver hjälp med personlig hygien, att äta måltider, att klä på och av dig, att kommunicera med andra, eller annan hjälp som förutsätter ingående kunskap om dig. Därutöver kan även andra behov ingå i personlig assistans.

Kommunen kan anordna personlig assistent till dig, men du kan också anlita ett fristående assistansföretag eller assistanskooperativ. I ett kooperativ kan du själv vara arbetsgivare för dina assistenter.



3. Ledsagarservice

Se sidan 6 under Stöd enligt socialtjänstlagen, SoL

4. Kontaktperson

Se sidan 8 under Stöd enligt socialtjänstlagen, SoL

5. Avlösarservice i hemmet

Stödet fungerar som avlösning för din anhörige som hjälper dig i din vardag. Det innebär att en person kommer hem till dig och hjälper dig, medan din anhörige kan återhämta sig eller ta sig tid för egna aktiviteter.

6. Korttidsvistelse utanför det egna hemmet

Du kan beviljas korttidsvistelse för rekreation och miljöombyte samt för att dina anhöriga ska få avlösning. Korttidsvistelse kan ske i korttidsboende, i en annan familj eller på annat sätt, till exempel läger.

7. Korttidstillsyn för skolungdomar över 12 år

Från 12 års ålder till och med avslutade gymnasiestudier kan du som har omfattande funktionsnedsättning få korttidstillsyn före och efter skoldagen. Du kan också få korttidstillsyn under skolloven när dina föräldrar arbetar eller studerar.

8. Boende i familjehem eller i bostad med särskild service för barn och ungdomar

Om du är ett barn eller ungdom under 18 år som på grund av en omfattande funktionsnedsättning inte kan bo tillsammans med dina föräldrar, så kan du få bo i annan familj, så kallat familjehem, eller i en bostad med särskild service. Det är fortfarande dina föräldrar som ansvarar för dig, till exempel din skolgång, vid föräldramöten och läkarbesök, ekonomi med mera. Familjehem och bostad med särskild service är därför ett komplement till föräldrahemmet.

9. Bostad med särskild service för vuxna eller särskilt anpassad bostad för vuxna

Du som med anledning av en funktionsnedsättning har behov av hjälp i nästan alla vardagliga aktiviteter kan ha rätt att bo i en bostad med särskild service. De vanligaste formerna av bostad med särskild service är service- och gruppboend.

En särskilt anpassad bostad för vuxna innebär en funktionshinderanpassad bostad som anvisas av kommun. I en sådan bostad ingår inte hjälp från personal som det gör i service- och gruppboend.

10. Daglig verksamhet

Daglig verksamhet är en sysselsättning som du kan få om du är i yrkesverksam ålder, inte går någon utbildning, inte är aktuell för något arbete och tillhör personkrets 1 eller 2 enligt LSS.



Individuell plan

Du som får stöd och service enligt LSS har rätt att begära en individuell plan. Den individuella planen görs tillsammans med dig eller din företrädare och utgår från dina önskemål. Den kan omfatta insatser från en eller flera aktörer från kommunen eller landstinget.

En individuell plan består av två delar: dels av planeringsmöten där du tillsammans med andra diskuterar och planerar vad och på vilket sätt du vill förändra din situation och dels av det dokument som blir resultatet.

Kostnader för stöd enligt LSS

I princip allt stöd enligt LSS är kostnadsfritt, men några undantag finns. Du betalar till exempel för din mat, hyra och dina kostnader i samband med aktiviteter.

Andra former av stöd

Stöd till anhöriga

Om du får stöd och hjälp av en anhörig kan hen få stöd och hjälp från kommunen på olika sätt. Kommunen har till exempel anhörigkonsulenter som arbetar med stöd till anhöriga. Som anhörig räknas familj/släkt, granne, nära vän eller liknande.

För mer information om stöd till anhöriga kan du läsa broschyren Stöd till anhöriga eller besöka kommunens webbplats. Du kan även kontakta kommunens anhörigkonsulenter.

Telefon (växel): 090-16 10 00

www.umea.se/anhorig

God man/förvaltare

Du som på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning har svårt att sköta din ekonomi eller kontakter med exempelvis Försäkringskassan och socialtjänsten kan få hjälp av en god man eller förvaltare. God man och förvaltarskap beslutas av tingsrätten.

För mer information kan du besöka eller kontakta överförmyndarnämnden.

Telefon (växel): 090-16 10 00

www.umea.se/overformyndarverksamhet

Frivilligcentralen

Frivilligcentralen bedriver ideell verksamhet under organiserade former. En insats från frivilligcentralen kan till exempel bestå av besök, sällskap till sjukhus, affär eller praktisk hjälp i hemmet. Insatserna kostar ingenting.

Telefon: 090-77 72 15

www.umea.se/frivilligcentralen

Bostadsanpassning

Om du behöver få din bostad ombyggd eller anpassad på grund av en funktionsnedsättning kan du söka bidrag för bostadsanpassning. Anpassning kan vara att ta bort trösklar, sätta in bredare dörrar eller ordna en ramp vid entrén.

För mer information kan du kontakta kommunens handläggare inom bostadsanpassning.

Telefon: 090-16 23 06

www.umea.se/bostadsanpassning

Parkeringstillstånd

Om du kör bil och har svårt att gå kan du ansöka om parkeringstillstånd så att du kan parkera närmare ditt färdmål, arbetsplats eller bostad. Kontakta kommunens handläggare för mer information.

Telefon: 090-16 10 14

Läs mer och gör din ansökan på www.umea.se/parkeringstillstand

Färdtjänst och riksfärdtjänst

Om du på grund av en funktionsnedsättning har väsentliga svårigheter att anlita allmänna kommunikationsmedel kan du få färdtjänst med taxi eller specialfordon. Om du på grund av din funktionsnedsättning måste resa på ett särskilt kostsamt sätt mellan kommuner i Sverige kan du ansöka om riksfärdtjänst. Kontakta kommunens handläggare för mer information.

Telefon, färdtjänst 090-16 10 14

Läs mer och gör din ansökan på www.umea.se/fardtjanst

Hjälpmedel

Utprovning och anpassning av hjälpmedel

Personer med funktionsnedsättning kan låna eller hyra olika slags hjälpmedel. Dessa utprovas individuellt.

Upplysningar kan lämnas av arbetsterapeut eller sjukgymnast vid din vårdcentral. Bor du inom någon av kommunens särskilda boenden ska du vända dig till arbetsterapeut eller sjukgymnast inom ditt boende.

Hjälpmedel vid synnedsättning

Synrehabilitering i Västerbotten är en habiliterings- och rehabiliteringsenhet för personer i alla åldrar med synnedsättning bosatta inom Västerbottens län.

Telefon (växel): 090-785 74 70

Hjälpmedel vid hörselnedsättning

Hörselrehabiliteringen i Umeå finns till för vuxna och barn som upplever att deras möjligheter till att vara delaktiga och samspela med omgivningen minskar till följd av en varaktig hörselnedsättning, hörsel- och synnedsättning, dövhet eller dövblindhet, ljudöverkänslighet eller tinnitus.

Telefon (växel): 090-785 74 50

För dig som talar ett annat språk än svenska

Du som är i kontakt med handläggare i kommunen och talar ett annat språk än svenska har rätt till tolk. Uppge att du önskar tala ett annat språk än svenska när du kontaktar kommunen så bokas en tolk.

Telefon, kommunen (växel): 090- 16 10 00

Tolkcentralen

För dig som är döv, dövblind, har hörselnedsättning eller har hörselskada tillhandahålls tolkhjälp via **Tolkcentralen på Region Västerbotten:**

Telefon: 090-785 74 60

Mejl: tolkcentralen@regionvasterbotten.se

Sms: 070-384 74 65

Bildtelefon: tolk.umea@sip.nu

Texttelefon: 019-17 10 11

Tillgänglig information och kommunikation

Taltidning, talböcker samt inläsningstjänst

Det finns många olika sätt att läsa på. Du kan låna talböcker via kommunens bibliotek. Talböcker kan du få kopior av på cd, usb-minne och minneskort, eller ladda ner böckerna själv från Legimus.se. Med en prenumeration på taltidning får du en spelare, som biblioteket också kan skicka talböcker till via internet. Biblioteken har dessutom lättlästa böcker och sådana som är skrivna med storstil.

Kontakta talboksansvarig på stadsbiblioteket för att boka en tid eller få veta mer.

Telefon: 090-16 33 11

www.minabibliotek.se/lasaolika

Teletal

Teletal är en tjänst som ger stöd vid tal-, röst- och språksvårigheter då ena eller båda parter i samtalet har en funktionsnedsättning och har behov av stöd för att genomföra samtalet.

Teletal erbjuds av Post- och telestyrelsen och är kostnadsfri.

Telefon: 020-22 11 44

www.pts.se

Nationell förmedlingstjänst för bildtelefoni

Förmedlingstjänsten Bildtelefoni.net möjliggör för personer som använder svenskt teckenspråk och personer som använder svenskt tal att ringa till varandra. Dessutom kan två eller flera personer som befinner sig på samma plats få kortare samtal distanstolkade.

Tjänsten är kostnadsfri och du kan använda den så mycket du vill. Tjänsten är öppen dygnet runt, året runt. För att få ett samtal förmedlat eller distanstolkat via teckenspråk kan du ringa:

Telefon: 020-28 00 20

Bildtelefon: tolk@tolk.sip.nu

www.bildtelefoni.net

Förmedlingstjänst för texttelefonanvändare

Används för samtal mellan vanlig telefon och texttelefon. Förmedlingen av samtalen är kostnadsfri.

Telefon, från taltelefon: 020-600 650

Telefon, från texttelefon: 020-600 600

www.texttelefoni.se

Funktionshinderspolitik

Strategi för Umeå

Strategin för Umeå kommuns funktionshinderspolitik har konkretiserats i "Program för tillgänglighet i Umeå kommun 2018–2030" med tillhörande etappmål. Programmet antogs av kommunfullmäktige i maj 2018 och finns att läsa på www.umea.se/tillganglighet

Umeå kommuns funktionshinderråd

I Umeå finns sedan 1972 ett kommunalt funktionshinderråd (UFR) som träffas fyra gånger per år. UFR är ett formellt samverkansforum där rådets medlemmar är företrädare för olika funktionshinderorganisationer samt politiker från kommunala nämnder. Syftet med UFR är att erbjuda funktionshinderrörelsen delaktighet och inflytande genom dialog och påverkansmöjligheter.

Läs mer om Umeå funktionshinderråd på www.umea.se/tillganglighet

Föreningar

I Umeå finns ett antal olika funktionshindersföreningar. Föreningarna ger stöd och hjälp till sina medlemmar, sprider information till allmänheten, andra organisationer och myndigheter. Ett viktigt arbete för föreningarna är att bevaka intressanta frågor för personer med en funktionsnedsättning.

Myndigheten för delaktighet

Myndigheten för delaktighet har i uppdrag att verka för att funktionshinderspolitiken ska få genomslag i hela samhället. Deras uppdrag styrs av mål och strategier för funktionshinderspolitiken som bygger på FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Myndigheten för delaktighet arbetar gentemot och genom myndigheter, kommuner och landsting.

www.mfd.se

Dina synpunkter gör oss bättre

Dina synpunkter är viktiga och ger oss möjlighet att förbättra vår verksamhet. Om du har klagomål eller synpunkter uppmuntrar vi att du tar upp frågan direkt med den det berör. Både positiva och negativa synpunkter på hur vi arbetar med våra uppdrag ingår i kvalitetsarbetet och uppmuntras.

Om du lämnat klagomål och inte är nöjd med hur det behandlas tar du kontakt med närmsta överordnade chef. Detta kan du också göra om du inte personligen vill kontakta den som berörs. Närmsta överordnade chef tar emot din synpunkt eller ditt klagomål och informerar dig inom 14 dagar om vad som händer med ditt klagomål. Närmsta överordnade chef ansvarar sedan för att vidtagna åtgärder följs upp. Upplever du ingen förbättring kan klagomålet föras vidare enligt nedan beskrivna ordning:

- Tala först med den det berör, till exempel kontaktpersonal eller handläggare
- I andra hand kontaktar du enhetschef
- I tredje hand kontaktar du verksamhetschef
- I sista hand kontaktar du ansvarig direktör

Lämna synpunkter på webben eller med post

Du kan även lämna dina klagomål eller synpunkter direkt på webben eller med vanlig post. På webben kan du direkt skriva in dina klagomål och synpunkter och skicka till oss.

Du kan också använda vår blankett för synpunkter. Blanketten finns att ladda ner på kommunens webbplats och du kan skicka den portofritt till oss med vanlig post. Du kan också beställa blanketten genom att ringa eller mejla oss. Uppge namn och adress eller telefon om du vill att vi ska kontakta dig och berätta på vilket sätt vi följt upp just dina synpunkter. Du kan också lämna dina synpunkter anonymt.

Telefon (växel): 090- 16 10 00

Mejl: ifnamnden@umea.se

www.umea.se/omsorg

Du kan anmäla till Inspektionen för vård och omsorg

Om du är missnöjd över vår handläggning eller stödet du får kan du vända dig till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) som har rätt att inspektera socialtjänstens verksamhet. Inspektionen för vård och omsorg kan dessutom ge dig information och råd. Du hittar kontaktuppgifter till IVO på deras webbplats **www.ivo.se**



Mer information

Mer information om kommunens stöd och insatser för personer med funktionsnedsättning hittar du på kommunens webbplats.

www.umea.se/omsorg

Där kan du också lyssna på informationen.

Kontakta oss

Önskar du information och rådgivning? Kontakta socialtjänstens mottagningsenhet:

Telefon: 090-16 10 02

Besöksadress: Kungsgatan 71-73, 903 02 Umeå

Mejl: mottagningsenheten@umea.se